

De Drechtsteden gaan voor nieuwe energie!

Aan alle volksvertegenwoordigers van de
Energieregio Drechtsteden

Onderwerp

Informatie Regionale Energiestrategie 1.0 Drechtsteden

Datum

6 november 2020

Geachte volksvertegenwoordigers,

Op 28 juni 2019 publiceerde het kabinet het Klimaatakkoord: de Nederlandse uitwerking van de internationale klimaatafspraken van Parijs (2015). De landelijke opgave voor 2030 is duidelijk, we gaan met elkaar de CO₂-uitstoot met 49% verminderen ten opzichte van 1990, om zo de opwarming van de aarde te beperken. Bij de uitwerking van de verschillende onderdelen van het Klimaatakkoord hebben alle overheden een rol.

Nederland is hiervoor opgedeeld in dertig energieregio's, de Drechtsteden vormen samen een energieregio. Iedere energieregio levert uiterlijk op 1 juli 2021 een vastgestelde Regionale Energiestrategie 1.0 (RES 1.0) op. Als tussenstap hebben alle energieregio's in oktober 2020 een concept RES opgeleverd.

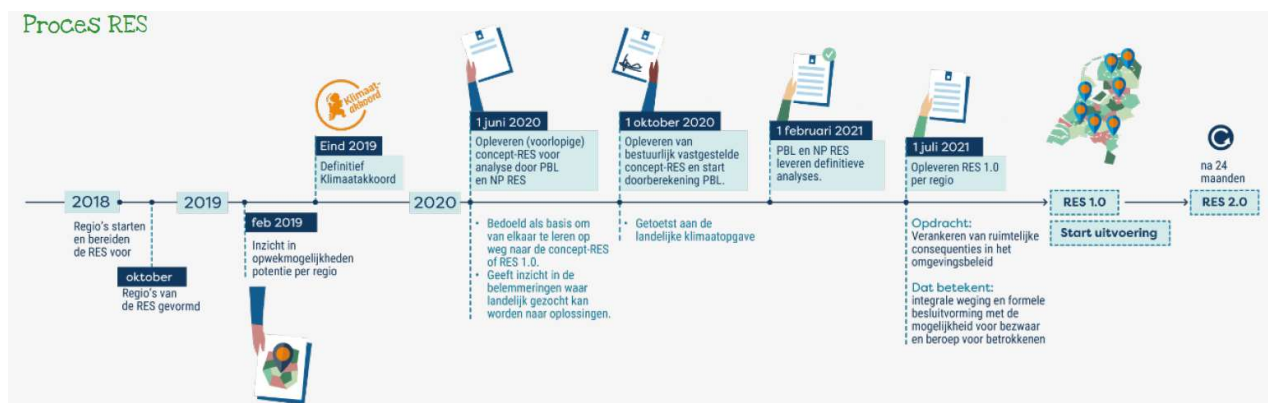
Het Bestuurlijk Overleg RES Drechtsteden (BO RES) heeft de algemeen besturen van de gemeenten, provincie en waterschappen verzocht om de concept RES Drechtsteden te bespreken en hen ten behoeve van de verdere uitwerking naar een RES 1.0 van een reactie te voorzien.

Het vervolgproces en ontvangen reacties

Via deze brief geef ik u mede namens de portefeuillehouders energie binnen de Drechtsteden graag inzicht in het vervolgproces om tot onze RES 1.0 komen. Hierbij sta ik stil bij (I) het nationale proces, (II) de participatieaanpak, (III) de nader uit te werken onderdelen, (IV) de organisatie en het regionale budget.

Tot slot geef ik u via deze brief (V) inzicht in de reacties en zienswijzen die het BO RES van de gemeenteraden, provinciale staten en verenigde vergaderingen heeft ontvangen. De ontvangen input nemen wij mee in de uitwerking van de RES 1.0 (zie onderstaand figuur voor de tijdslijn van het proces).

Ook zullen wij in aanloop naar de RES 1.0 inhoudelijke themasessies voor volksvertegenwoordigers organiseren. Tijdens deze sessies zullen wij als onderdeel van de uitwerking dieper ingaan op thema's als warmte, restruimten en het elektriciteitssysteem (inclusief waterstof en kernenergie).

I. Nationale proces

Appreciatie concept-RES

Begin oktober hebben alle dertig energieregio's hun concept-RES bij het Nationaal Programma Regionale Energiestrategie (NP RES) aangeleverd. Het NP RES heeft de concept RES'en aan het Planbureau voor de Leefomgeving (PBL) beschikbaar gesteld voor een nadere analyse. Gedurende deze analysefase zal er contact zijn tussen PBL en onze energieregio om hen van nadere toelichting te voorzien.

De PBL analyse en het advies van het NP RES worden op 1 februari 2021 openbaar gemaakt. Naast de PBL analyse en het advies van NP RES geven het Rijk en de koepels (IPO en VNG) een reactie op de concept RES'en. De PBL analyse, het advies van NP RES en de reacties van het Rijk en de koepels maken allen deel uit van wat zij de 'appreciatie' noemen. Wij gebruiken de appreciatie als input voor de uitwerking van onze RES 1.0.

Nadere duiding: Spelregels omvang bod

Het nationale klimaatakkoord is de Nederlandse uitwerking van het internationale klimaatakkoord van Parijs. Wanneer wij erin slagen om de maatregelen die in het nationale klimaatakkoord zijn opgenomen te realiseren, verminderen wij de nationale CO₂-uitstoot met ten minste 49% ten opzichte van 1990.

Eén van de maatregelen uit het nationale klimaatakkoord is dat alle 30 energieregio's samen 35 TWh aan grootschalige duurzame energie op land realiseren. Met betrekking tot deze doelstelling is afgesproken dat de dertig energieregio's hier onderling zelf uit dienen te komen. Indien de doelstelling niet wordt gehaald, zullen de energieregio's met elkaar in overleg gaan om de resterende opgave onderling over de regio's te verdelen.

De dertig concept-RES'en zoals ze er nu liggen, tellen op tot meer dan 50 TWh. Hiermee is de doelstelling van 35 TWh gehaald en is nader overleg vooralsnog niet nodig.

II. Participatieaanpak

Als onderdeel van de opstelling van de RES 1.0 voeren we onze participatieaanpak uit. Meepraten en meedenken over de energietransitie in de regio is mede zo belangrijk omdat het direct invloed heeft (en gaat hebben) op de leefomgeving van mensen. Met de energietransitie verandert er veel in ons landschap. We staan voor de uitdaging om de transitie waar we nu voor staan met elkaar vorm te geven.

Online participatie via participatieplatform

We informeren en betrekken inwoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties grotendeels online op onderwerpen die voor de deelnemers relevant zijn. Zo krijgen we de benodigde input voor de beleidsvorming. We voeren deze gesprekken lokaal en faciliteren het regionaal. Door lokaal vanuit de gemeente uit te nodigen, zijn we herkenbaar en relevant voor de deelnemers. Door regionaal te faciliteren kunnen we efficiënt werken binnen de beschikbare tijd. Dit draagt, samen met heldere en transparante communicatie, bij aan het creëren van wederzijds begrip voor de energietransitie.

De participatie zal grotendeels online plaatsvinden vanwege de coronamaatregelen. Ten behoeve van de online participatie hebben wij ons eigen participatieplatform gebouwd. Een regionaal platform, waarbij iedere gemeente haar eigen lokale omgeving en vormgeving heeft, inclusief lokaal adres (denkmee.drechtstenenergie.nl/naamgemeente). Het platform biedt de mogelijkheid om inwoners op verschillende wijzen bij alle participatieonderdelen te betrekken.

Fysieke bijeenkomsten waar mogelijk

Waar mogelijk organiseren wij ook fysieke gesprekken om het online proces aan te vullen. Om zoveel mogelijk inwoners te bereiken én betrekken bij de participatie rollen wij ook een online campagne uit, waarin mensen worden aangemoedigd om mee te praten én worden gewezen op de manieren waarop dat mogelijk is. Constant monitoren wij of de online campagne bijdraagt aan groter bereik en betrokkenheid. Ook volksvertegenwoordigers nodigen wij nadrukkelijk uit om de achterban te motiveren om te participeren.

Participatie Transitievisie Warmte 2021

De participatie met betrekking tot de Transitievisie Warmte 2021 is als eerste afgetrapt, de overige onderdelen volgen kort daarop. Zoals met de raden afgesproken, proberen wij zoveel mogelijk thema's en activiteiten te combineren, zodat inwoners niet onevenredig veel tijd of avonden kwijt zijn aan de participatie. Om participatiemoedigheid te voorkomen kijken wij ook naar andere beleidsvelden waarop participatie plaats kan vinden (zoals de Omgevingsvisie). Mochten gemeenten naast het participatietraject van de TVW/RES 1.0 behoefte hebben om ook gebruik te maken van het platform voor andere onderwerpen, is die mogelijkheid er.

III. Nader uit te werken onderdelen

De komende periode werken wij de concept-RES via een participatief proces nader uit tot de definitieve RES 1.0. In dit proces willen wij samen met de volksvertegenwoordigers, inwoners, bedrijven en maatschappelijke instellingen komen tot een concretisering van de uitgangspunten en randvoorwaarden, op basis waarvan wij binnen onze regio invulling kunnen geven aan de energietransitie. Hieronder vindt u een overzicht van de belangrijkste elementen die nader worden uitgewerkt.

Restruimten

In de concept-RES is opgenomen dat wij nader willen inventariseren hoe wij restruimten kunnen benutten om zonne-energie op te wekken. Ten behoeve van de RES 1.0 starten wij een participatief proces en concretiseren wij de definitie van restruimten, inventariseren wij welke restruimten onder deze definitie vallen én bepalen wij onder welke randvoorwaarden en criteria op deze restruimten zonne-energie mag worden opgewekt.

Zoekgebieden (A15, A16 en Kijfhoek)

In de zoekgebieden die in de concept-RES zijn opgenomen, voeren wij in de komende maanden een participatief ontwerpend onderzoek uit. In het onderzoek kijken we naar de technische en financiële (on)mogelijkheden voor energieopwekking, waarbij wij nadrukkelijk de input vanuit de maatschappij ophalen en rekening houden met gemeentelijke beleidsvelden en ambities.

Het onderzoek kan op basis van de uitkomsten resulteren in enkele voorbeelden van opstellingsvarianten binnen afgebakende gebieden, met hierbij randvoorwaarden en criteria waaronder plaatsing van zon en wind acceptabel is.

De uitwerking van de restruimten en de zoekgebieden in de RES 1.0 moet de beleidsbasis vormen voor doorvertaling naar regels in een lokaal omgevingsplan (in het kader van de Omgevingswet).

Regionale Structuur Warmte & Transitievisie Warmte

Ten behoeve van de RES 1.0 zullen wij de verplichte Regionale Structuur Warmte (RSW) opstellen. Hierbij concretiseren wij theoretische potentie van warmtebronnen in onze regio, om zo een inschatting van de haalbare potentie per bron te verkrijgen. Op die manier komt er in de RSW meer inzicht in de mogelijke toekomstige warmtebronnenmix in de regio en de benodigde infrastructuur voor warmte. We maken hierbij onder andere gebruik van de voorkeursvolgorde voor warmtebronnen die al is opgesteld in de Transitievisie Warmte 1.0 (TVW 1.0). Kortgezegd geeft de RSW inzicht in het beschikbare warmteaanbod en infrastructuur voor warmte.

De gemeenten werken daarnaast in nauwe samenwerking momenteel hun Transitievisie Warmte 2021 (TVW 2021) uit. De TVW 2021 is een nadere uitwerking van de TVW 1.0 en geeft inzicht in de beste alternatieve warmteopties per buurt.

Ook bevat de TVW 2021 een fasering op basis van scenario's en transitiepaden (stapsgewijze aanpak) die aansluiten bij de beschikbare warmtebronnen (RSW). Tot slot bevat het een uitvoeringsstrategie die lokaal en regionaal op elkaar aansluit. De Transitievisies Warmte komen in participatie met bewoners, bedrijven en organisaties en met bestuurlijke afstemming tot stand. Hiermee zal de TVW 2021 per gemeente inzicht geven in de warmtevraag.

Onderzoek integraal energiesysteem & Uitwerking netimpact

Verder voeren we een (bescheiden) onderzoek uit, waarin we een doorkijk geven in het integrale energiesysteem in 2050. Met dit onderzoek sluiten we aan bij het Nationale Programma Energiehoofdstructuur, de nationale Integrale Verkenning Energie-infrastructuur 2030-2050, en de Energiesysteemstudie Zuid-Holland. Met deze studie willen we meer gevoel krijgen bij verschillende scenario's en de doorwerking hiervan op onze energiesystemen.

Samen met Stedin maken we daarnaast een verdiepingsslag op de netimpact voor elektriciteit, waarbij ook de ambities op basis van de Groeiagenda Drechtsteden, warmtetransitie en verduurzaming van de industrie wordt meegenomen. Deze nadere uitwerking moet ook meer inzicht geven in de financiële gevolgen van netverzwaring.

Integratie Energiestrategie 2017 in de RES 1.0

Begin 2018 tekenden bijna dertig organisaties, waaronder de zeven gemeenten, het Energieakkoord Drechtsteden. Samen zetten wij ons in voor een Energieneutraal Drechtsteden in 2050, dit doen wij aan de hand van vijf ontwikkellijnen:

- We stoppen gefaseerd met het gebruik van aardgas;
- We zetten sterk in op energiebesparing;
- We stoppen gefaseerd met het gebruik van benzine, diesel e.d.;
- We zetten in op duurzame opwekking van energie;
- We realiseren onze ambities met de hoogst haalbare maatschappelijke opbrengst.

Ten behoeve van de RES 1.0 actualiseren en integreren wij deze ontwikkellijnen in de strategie. Op deze manier zorgen wij er voor dat de onderdelen die in de concept RES niet of minimaal aan bod kwamen (waaronder energiebesparing en duurzame mobiliteit) een volwaardige plek krijgen in de RES 1.0.

Programma Energie

Tot slot zullen wij de RES vertalen naar een programma Energie. In dit programma zullen wij aangeven op welke wijze wij het beleid in uitvoering brengen, waarbij wij nader inzichtelijk maken wat de uitvoering kost en wat wij hiertoe gaan doen. Ten behoeve van de uitvoering verwachten wij in 2022 een verhoging van het gemeentefonds. Met oog hierop zal het programma Energie waarschijnlijk later dan de RES 1.0 worden opgeleverd.

IV. Organisatie en regionale budget

Organisatie

Voor de uitwerking van de concept-RES naar de RES 1.0 zullen we op een aantal onderdelen externe bureaus inschakelen. We doen dit om hiermee de benodigde expertise aan ons te verbinden en om

voldoende capaciteit te organiseren om het intensieve proces aan te kunnen. We zetten bureaus in om ons te ondersteunen met het concretiseren en inventariseren van de restructies, het participatief ontwerpend onderzoek in de zoekgebieden, de Transitievisies Warmte 2021 en het onderzoek naar het integrale energiesysteem.

Verder hanteren wij dezelfde structuur als bij de concept-RES. Dit wil zeggen dat alle beslissende partijen via het Bestuurlijke Overleg RES en via de projectgroep zijn betrokken. De beslissingsbevoegdheid voor de RES 1.0 ligt bij de gemeenten, provincie en de waterschappen.

Regionale budget

Het Rijk heeft middelen beschikbaar gesteld voor de ondersteuning van het RES-proces in de regio. Het is de bedoeling dat de energieregio's deze middelen doelgericht inzetten voor de definiëring van hun Regionale Energiestrategie. De middelen geven de regio's een financiële basis om samen met verschillende partners in de regio te werken aan de concept-RES en RES 1.0.

De Rijksbijdrage is in 2019 als decentralisatie-uitkering uitgekeerd. Het regionale budget voor onze energieregio bedroeg € 818.737 en is door de gemeente Dordrecht ontvangen. Tot en met september 2020 is er € 145.195 aan kosten op dit budget geboekt. Deze kosten hingen hoofdzakelijk samen met de inhuur van expertise en projectleiding (Royal Haskoning DHV), communicatie en bijeenkomsten ten behoeve van de concept-RES.

De kosten die samenhangen met de externe bureaus die wij ten behoeve van de uitwerking van de RES 1.0 inzetten, dekken wij vanuit het resterende regionale budget. Het is de verwachting dat het grootste deel van de aankomende kosten zal samenhangen met de uitvoering van de participatie, omdat dit onderdeel bij een serieuze en zorgvuldige aanpak veel (externe) capaciteit vergt.

V. Inzicht in ontvangen reacties en zienswijzen

Het Bestuurlijk Overleg RES Drechtsteden (BO RES) heeft de algemeen besturen van de gemeenten, provincie en waterschappen verzocht om de concept-RES Drechtsteden te bespreken en hen ten behoeve van de verdere uitwerking van een reactie te voorzien. In de bijlagen vindt u de reacties en zienswijzen die vanuit de algemeen besturen zijn ontvangen.

Op basis van de ontvangen input blijkt dat de gekozen koers om een eerlijke en realistische bijdrage te leveren aan de ambities van het Klimaatakkoord breed wordt ondersteund. Ook wordt er bijna unaniem aandacht gevraagd voor duidelijke communicatie en participatie, zodat de inbreng van inwoners, ondernemers en maatschappelijke partners zo goed mogelijk wordt benut en geborgd.

Ook wordt er veelvuldig aandacht gevraagd voor financiën in de breedste zin van het woord. Enerzijds in relatie tot haalbaarheid en betaalbaarheid voor alle inwoners en gebouweigenaren, anderzijds in relatie tot de kosten die voor de gemeenten, waterschappen en provincie op zullen treden. Andere brede thema's die veelvuldig terugkomen, zijn energiebesparing, alternatieve technieken voor energieopwekking (zoals waterkracht en kernenergie) en energieopslag.

Datum

6 november 2020

Onderwerp

Informatie Regionale Energiestrategie 1.0

7 van 7

We zullen deze input en alle andere punten die in de reacties en zienswijzen naar voren zijn gebracht zo goed mogelijk meenemen in de verdere uitwerking van de RES 1.0. We hebben uw input ook reeds gebruikt om de uitvraag aan de externe adviesbureaus aan te scherpen en te verrijken. Wij vertrouwen erop dat u, samen met uw portefeuillehouder en organisatie, gedurende het proces bewaakt dat uw aandachtspunten voldoende worden meegenomen en uitgewerkt.

Ik hoop u middels deze brief voldoende op de hoogte te hebben gesteld van het proces richting onze RES 1.0. Ook reken ik op uw inbreng en nauwe betrokkenheid in de komende maanden.

Hoogachtend,

Jacqueline van Dongen
Regionaal Portefeuillehouder Energietransitie Drechtsteden